

ЛІТЕРАТУРНА МИСТЕЦТВО РОТВАГА

Андрій Кігічак

РІКА ОПІР ОПОВІДАЄ

Кажуть, що і ріки говорять, ба навіть моляться. Не вірите? Спитайте нічних рибалок, от хоча б того, з-над карпатської річки Опір. Коли тільки ушухе гамір, відіде останній нічний поїзд Лавочан-Стрий, на небі почнуть моргати зорі, лики вилітають на нічний дижур, хрипкі бриніть вечірньою піснею, тоді ріка Опір змінює голос, інакше шумить, починає оповідати. А гордий цей Опір. Він знає, що він літописець цих сторін, бо всі його звіряються, всі його шанують і він не одне пам'ятає, починаючи з часів, коли в його руслі поїли колись жиди джуриники. Він відчуває, як його шанувала природа, бо коли у полудневу літню спеку приходить купатися в його хвилях сонце, тоді сонні та смерки наділяють пахощами розстайної живиці ту радюсню стрічу. А сонце, коли нагряє на спінніх хвилях, йде відпочивати на спокійне плесо. Тоді воно освітлює не тільки золотистий пісок на дні річки, але викривав у ньому, серед чистої води, наймиліший камінець. Йому відомо, що це один з фрагментів нашої історичної трагедії, бо це слізьми осліпленого брата. Ярополком, князя Святослава. Він похоронений недалеко, під скалою в Демні.

Вночі приходять до нього до водопою одні і розповідають все, що діється по зорках, деборах та хатчині. Та він сам пам'ятає, в його хвилях купався Іван Франко, коли гостював на прихоті в Головині, в Устиянівці, коли робив прогулянку до Тухольки та преев історичну повість „Захар Беркут“.

Та пам'ятає Опір ще одну трагедію. Коли в його руслі поїли коней Української Січової Стрілки, то поїли також в тому часі свої коби брати з-над Дніпра та з-над Дону. І тоді, перший раз від часів Полтавської трагедії, Українська Січові Стрілки підняли

Конгресова Бібліотека пра українознавчі видання

В щотижневому періодичному виданні Конгресової Бібліотеки в Вашингтоні „Інформаційний Бюлетень“, том 13, ч. 16 за 19 квітня 1954 року вміщено нотатку про бібліографічну розвідку Юрія Лавриненка такого змісту:

„Бібліографія українського народу. Поміж новими слов'янськими виданнями, що їх одержала Бібліотека, є анотована бібліографія на 454 отримки: „Український комунізм і совєтська російська політика по відношенню до України (1917—1953)“; цей бібліографічний покажчик склав Юрій Лавриненко за допомогою Дослідної Програми для вивчення СССР. Нью-Йорк, 1953. Праця складається з 11 головних частин, які включають також список пристоупних несовєтських джерел і відповідей серійних видань. До головних розділів і підрозділів додано вступні пояснювальні тексти. Назви монографій та серійних видань подано в оригіналі російською, українською, а також іншими мовами і перекладено на англійську мову. До більшо-

Степан Женецький

КОНСКРИПЦІЯ

(Лемківська гумореска)

— Слава Ісусу Христу...
— Слава на віки Богу...
До панача Михайла, найстаршого сина священика, що то вчався де-як аж у Львові на якихсь високих академіях, прийшов навідається гадза Мартин. Михайло знав добре говірливого Мартиня, який дуже часто приходив „навідається“, як він сам казав, рано, та розговорившись, — говорив аж до самого вечора і аж пізно вночі виходив додому. Він дуже любив розказувати за не-біжку Австрії, за цисаря, за „войну“, яку він перебував цілу, від 14 аж до 18 року на всіх фронтах, про Пруса, „Наталію“ та про російський

Ще про доцільну книжку

Про недавно видану книжку Миколи Вайди — „Великий пробудитель Закарпаття“ — поет Духнович, — було вміщено у „Свободі“ дві статті наших істориків. Але в одній з них („Свобода“ ч. 62), шановний історик ставить закарпатця Олександра Духновича в одну площину з галичаном Шашкевичем і буковинцем Федьковичем.

З погляду наукового це зовсім точно. М. Шашкевич — перший борець у Галичині за впровадження галицької народної мови у літературу, а також і Федькович на Буковині. Олександр Духнович на цьому, власне, пункті різко відзняється від обох зазначених поетів. На превеликий жаль, він своїх золотих думок не довів до логічного закінчення. У нього усе час було хитання між живою народною мовою і штучною книжкою, — церковнослов'янською, латинною і москвофільським язичком, яким писав тоді у Галичині москвофільський табір і його галицькі друзі.

Олександр Духнович — великий патріот свого краю та знедоленого народу і, кажучи теперішніми словами, український соборник, бо писав „що Карпати не розлучать вічно нас“, був все ж сином свого часу і жорстоких обставин поневоленого краю. Тодішня Закарпаття (1860 р.) — глибокий провінційний закуток — було позаду тодішніх передових ідей, що нуртували у сусідніх краях. Живою ідею романтизму й демократизації культурного життя не пустило у той час коріння на Закарпатті. О. Духнович пише спочатку свої твори народною мовою, але, як він висловлювався, — „не для літератури, не для пользи народної“, — для потреби „простого народу; 1852 року він заявляв: „маєм віддати зяків із порока сільської грубости, а не оутопати

Микола Кушніренко

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний п. Редакторе,

Прочну ласкаво вмістити мій лист у Вашому щоденнику, як відповідь на статтю пана В-ко про виставку праці Інституту Плястичного Мистецтва, яка була надрукована 7 травня 6 р. та в якій, хоч і анонімно, затверджено справу, що відноситься до мене.

Читачі прошу вибачити мені, що справи не поладжено в школі, або в Об'єднанні Мистців, але це сталося не з моєї вини. Передусім мушу пояснити, що моя студія має зовсім відмінні завдання індивідуального навчання малювання, як Інститут Плястичного Мистецтва.

Формативного Вюлетеню“ за 3 травня 1954 р. вміщено нотатку про нову розвідку проф. Л. О. Кішинева:

„Пан Альберт Н. Тарулі, співробітник Відділу Лекційної Інформації за 24 квітня (Шікаго)“ умістив рецензію на нову працю Лева Ошквінського, співробітника Секції Кириличного Зведеного Каталогу, — „Правдо Великого Князівства Литовського: загальний огляд і бібліографія“ в Литовському щоденнику „Драугас“.

П. В.

тут Плястичного Мистецтва, що має дати всебічну мистецьку освіту.

Твердження п. В-ко, що „одні з мистців“ заложив свою малювальну студію, використавши досвід Інституту, просто не відповідає правді, бо цей „одні мистців“ вклада у роботу в Інститут Плястичного Мистецтва свій досвід викладання рисунку і малювання, здобувши в комерційній школі, гімназії і приватній студії на терені Німеччини. Як доказ вислідую: одна з тих учениць на конкурсі всіх шкіл міста Нью-Йорку здобула першу нагороду і стипендію для дальших студій з малювання.

Принципові міркування п-на В-ко щодо індивідуальних студій поруч з систематичною мистецькою школою виглядають також невірні. Індивідуальні студії з успіхом практикуються у всіх видах мистецтв і в Європі і в Америці.

Гадаю, що ми вже повинні уникати приниження і переслідування за особисті ініціативи в житті й творчості.

Приміть, Пане Редакторе, вислово моєї щирої поваги до Вас.

Нью-Йорк, 17 травня 1954 р.

Мирослав Радич.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКОГО

В неділю, 9 травня ц. р. відбувся в Українському Літературно-Мистецькому Клубі у Філадельфії літературний вечір письменниці Дарії Ярославської.

Дарія Ярославська відома західно-українському читачеві, як авторка повісті „Полні під ногами“, яка здобула їй літературну нагороду у Львові. Повість ця розказує про те, як молода українська дівчина пробивається крізь життя, стараючись усамостійнитися у важких умовах окупації.

Недавно вийшла в друку книжка Дарії Ярославської „Поміж берегами“. Ця нова повість має темою життя у скитальчому таборі і здобула авторці широкого читача між нашими емігрантами.

На вечері з коротким словом

ВЕЧІР В. БАРКИ ТА І. СОНЕВИЧЬКОГО

Один із літературних вечерів Українського Літературно-Мистецького Клубу в Нью-Йорку був подуманий оригінально. Кожен з присутніх мав право записати вечір глибокими думками про поезію, вірш, правду і любов — як найвище досягнення людини і про найвищу силу, що керує всесвітом.

Письменик Василь Барка — прочитав кілька розділів з свого нового твору „Поєма про невидиме сонце“. Були це нові есеї, повні глибокого і небуденного змісту, прояснені релігійним настроєм. В них, може, бракувало певної філософської системи, але були вони оригінальні і свіжі. А передусім гарна форма викладу і прекрасна мова письменника покликали слухачів. Треба підкреслити, що В. Барка творить нові слова і окраси, тому його „новотвори“ не вражають штучністю і дивовижністю, навпаки, сприймаються легко та збагачують нашу мову. Читання окремих уступів з „Поєми про невидиме сонце“, попередили і закінчували музичні твори композитора Іо-

НОВІ КНИЖКИ

Іван Німчук. „Ново Слово“ — перший український популярний щоденник у Львові (1912-1914). Едмонтон, Альберта, Канада, 1954, ст. 36. Бібліотека Католицької Акції, ч. 16.

Автор розповідає про перший український популярний щоденник у Львові „Ново Слово“, який з'явився в 1912-14 роках та стверджує, яку велику роль відіграв в освітлюванні найширших мас населення друковане слово — подане в зрозумілій формі на сторінках щоденника. Але деколи про це забувають співробітники часописів та пишуть до щоденника таким стилем, немов би це були записки якоїсь наукової інституції. Книжечка ред. Німчука — це цінний приклад до історії української преси й українського національно-культурного життя взагалі.

Івк. Андрій Качор. Ольга Бачинська. (Нарис її життя та громадської — кооперативної праці). Накладом „Братства Маслоосновників“ у Канаді й США. Вінніпег, 1954, ст. 32.

З приводу недавньої смерті своєї визначної співробітниці — „Маслоосновників“ на еміграції вихував Ольгу Бачинську (1876—1951), офіцію книжечкою, що її написав Івк. Андрій Качор. Автор зібрав усе, що тільки можна було зібрати далеко від рідних земель, про різнобічну працю цієї енергійної жінки, яка більше як півстоліття працювала на полі громадсько-харитативної та кооперативно-економічної праці, викладала при цьому ще й мистецтві зацікавлення народним мистецтвом. Вона вмерла

папір'я, аби син мій ішов на війну. Я папір тай до міста, тай до панів: нема, — кажу, — в мене сина. — Гадаю, може вдасться затаїти, тай оминуть той війни. — Та де там! Пани кажуть: брешеш, Мартине, ти маєш сина, лиш скривати го хещ. Ти навіть в скрипці пишався, що маєш сина. І пішов син, мус біло йти. А ще за пару тижнів, знов приходять папір'я, аби син гнав до міста, бо цисарське військо їсти хещ. Я знов за папір'я, тай знов до міста, тай знов до панів: „пани честні, нема в мене воли“. А воїни знов до мене: „брешеш, Мартине, ти маєш воли, лиш сховався, і цисареві шкодуєш дати... Ти в скрипці за них пишався“. Дав я ще воли для цисаря, а сам собі гадаю: от той би скрипка!... А ви, паніччу, повідаєте, нема бід з нею. Ви знаєте своє, три дні після того, приходять

про письменницю виступив проф. Богдан Романенчук, характеризуючи дотеперішню працю Ярославської. Широко привітав письменницю голова Філадельфійського Літературного Клубу дир. Володимир Дорошенко, бажаючи їй нових успіхів.

Привітні на вечері виступили фрагменти нової сценарійної повісті Ярославської з життя українського дивізійника на еміграції під назвою „Жінка з тасмани“.

Дарія Ярославська саме тепер видає ще одну повість із життя українського театру в Галичині під назвою „В обіймах Мельпомені“. До друку підготувала збірку новел з американською українською тематикою.

Т.

Ірина Ш. Шуварська

Лише щоб не вмирати, чуш, Боже, Єдиний Творче, Отче любий мій, щоб в сірій хмарі шлях не зник святій, — Я серце віддаю Тобі, що схоже

На пташку; відчування пісня їй, Крил трепетом покинувши вороже, Любов'ю хай мого життя це зможе; Стремління вище. Як і їй малій

Дай, Господи, побачити надмарний І заблакитий простір без кінця, З якого летіть вічність чистим щастям.

Нехай слова ніколи громовдарні Не зрушать сльоза з вітки багряця, І квіти не хова пожовкле листя.

„ВОЗЗ'ЄДНАННЯ“ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Московські „Ізвестія“ в числі з 5-го травня вмістили статтю, підписану „літературною бригадою“ в складі М. Богданової, М. Добриніна і К. Зелінського. Стаття дуже симптоматична і з усією очевидністю задумана, як початкова в серії подібного характеру статей, що мають підготувати відповідний ґрунт в опінії „широких мас робітників і селян“ для організованого у всеосюзному масштабі переведення уніфікації підсовєтських літератур і створення єдиної „совєтської літератури“ на чолі з російською, як „першою з-поміж рівних“. Недарма її автори навізують цю свою статтю до критичних зауваг, зроблених у 1934 році П. Сталіним, А. Ждановим і С. Кіровим на адресу тодішнього підручника історії СССР, після чого цей підручник був ґрунтовно перероблений.

Головну хибу в підручнику історії СССР добували комуністичні „історіографи“ в тому, що історію Росії викладали в ньому „окремо (у відриві!) від історії народів України, Білорусі, прибалтійських народів, народів Середньої Азії і Далекого Сходу, а також надвоєланських і північних народів — татар, башкирів, чувашів та ін.“

Отже тепер, як бачимо, прийшла черга на літературі поневоєних Московського народів. Як пишуть у своїй статті згадані вище „літературознавці“, „ці великого принципового й теоретичного значення вказівки Сталіна, Жданова й Кірова цілком мають бути віднесені й до викладання російської (московської) літератури, тим більше курсу совєтської літератури. Подібно до того, як був переробований курс історії СССР, мусять поступово переробуватися й літературні курси, в першу чергу совєтської літератури.“

Як відомо, курс історії СССР перероблювався згідно з „геніальними вказівками“ в такий спосіб, що ролі й значення в ньому російського народу поставлено на першому місці, як „старшого брата“. Історії всіх підсовєтських народів поставлено у безпосередній зв'язок і залежність від історії Московщини, як рідального чинника в житті цих народів. А всю імперіалістичну політику московських царів представлено, як політику прогресивну, скеровану на добро поневоєних царством народів (завоювання Кавказу, загарабання земель середньозаїських народів, Прибалтики та ін.).

В який же спосіб підготує тепер Кремль „переведену“ літератур підсовєтських народів?

Згадані вище автори пишуть: „Твори многонаціональної совєтської літератури (?) на чолі з російською совєтською літературою допоможуть парії й урядові виховувати народ в дусі ленінсько-сталінської дружби народів, в дусі комунізму... Поряд з російськими класиками від Пушкіна до Горького, всім відомі такі визначні поети й письменники минулини, як азербайджанський поет Нізамі (12 стол.), узбекський — Навої (15 стол.), українські поети й письменники Шевченко, Ів. Франко, Леся Українка, Котляницький, латиський письменник Райніс, естонський — Крайцвальд і багато інших...“ Далі витягається на світ цитата Горького, що в 1934 році на з'їзді письменників сказав, що „совєтська література є всеосюзна література, а не тільки література російської мови“.

Переведення національних літератур, а по суті введення їх до ролі провінційних, творених місцевими мовами, відгалужень російської, пропонується переводити в спосіб переведення навчання літератур по школах. Як відомо, обмислювання національних літератур переводяться від самого початку існування совєтської влади на окупованих нею землях (література „національна форма — соціалістична змістом“). В особливо гострій формі це робиться кільканадцять останніх років. Тепер підготовляється рішучий удар по уярмлених культурах — „возз'єднання“ їх з російською.

Цього року на філологічному факультеті Московського університету „вперше в його історії“, як читаємо в „Ізвестіях“, створено катедру літератур народів СССР. Ця катедра підготуватиме численні кадри викладачів і науковців, фахівців нової дисципліни — літератури народів СССР, які, звичайно, повинні ґрунтовно знати також і російську літературу“. Створення цієї катедри, як патетично заявляють автори статті — „ще одне незалежне ствердження розвитку літератур соціалістичних народів“.

Дальшим етапом змискування літератур поневоєних Московського народів є залповане катедру літератур народів СССР опрацювання стабільної програми і видання для всіх національних республік відповідно упорядкованих хрестоматій, підручників та навчальних посібників.

Ну, а звичайно, „розроблення теоретичних проблем, узгалянювання процесу розвитку совєтської літератури, різноманітної формами й соціалістичною змістом“ — припадає на науково-дослідні інститути всеосюної і всіх республіканських Академій наук, в тому числі й Київської. Москва диктуватиме, а Київ, Менськ, Рига і Тбілісі розроблятимуть і здійснюватимуть. Цим, власне, й різнився русифікаційна політика царату від московсько-большевицької: рафінованість, тотальність і переведення її, в умовних терорах, руками не самих лише росля, але й „націоналів“.

„Досі, — пишуть „Ізвестія“, — наукове розроблення питань совєтської літератури йшло головним річищем створення історії окремих національних літератур. Тепер в підліній також позначився перелом“. Оцей „перелом“ і докопуються на базі „єдиного наукового центру в системі Академії наук СССР і єдиного науково-педагогічного центру при Московському університеті“.

У дні „всепародних святкувань возз'єднання“ України з Росією „возз'єднує“ Москва також і українську літературу з російською.

В. С-ко

важе й за небіжки Австрії, — варті того, бо ви лайдаки, бо кажу їм, — списувався, та й кепсько на тім виїшов, але за Австрію варто було списуватися, бо той був цисар, був голова, був батько, був отець... А в вас що є? Де ваш цисар, де ваш голова, де ваш батько, де ваш отець? Не маєте! Ви не тільки не маєте цисаря, але навіть короля не маєте. Ба, що короля, ви навіть такого, о, мащичького королька не маєте, І не буде мати, бо ви не ничику, а я знаю своє.

Фото-Кіно

Аматор

НАША ЦІЛЬ

Випускаємо першу окрему сторінку, призначену для широких кіноаматорів фотографії і кінематографії. Сторінка подумана, покищо, як неперіодична. Однак з часом ми зможемо почати видавати її періодично. Це залежатиме від нас самих, тобто від читачів нашої сторінки. «Свобода» із свого боку віднеслася прихильно до наших намагань дати їй широкому колу наших фото- і кіноаматорів можливість мати свою власну сторінку і в той спосіб могли вимірювати досвідом та інформацією про новіші досягнення у цій галузі аматорського заняття. Нашою сторінкою в «Свободі» ми використовуємо величезний тираж цього щоденника і можливість дістати у найкращій заквітці не лише найкращі країни, але й цілого світу, де лише живуть українці. Це насуває нам конкретну мету сторінки: спричинити до зорганізування наших фото- і кіноаматорів у об'єднання, що матиме своєю ціллю не лише підняти технічний і мистецький рівень роботи поодиноких аматорів, але й спричинити, за пошуком сильної й улюбленої справи, до планування ідеї товариського співжиття й братерства, — що й є найширшою метою кожного об'єднання. Тому редакція «Фото-Кіно Аматора» поставила собі в першу чергу за цілю: попрацювати над зорганізуванням об'єднання усіх фото- і кіноаматорів українців. Виступаючи об'єднано і зорганізовано, зможемо теж нав'язати постійний контакт із такими об'єднаннями і клубами, які вже роками існують, провадять свою успішну працю в найширших кругах своїх членів і в міжнародному масштабі, та багато від них навчитися. А як трапляється яка нагода, зможемо теж принести користь і нашій великій справі: — доказуючи реально, що ми, українці, живемо і працюємо і у тій ділянці. Бо треба знати, що, наприклад, американські фото- і кінолюбники та об'єднання начислюють сотки тисяч членів і розкинені по всіх закутках країни. На базі спільного й улюбленого заняття, яким є фото- і кіноспорт, нам не буде важко знайти «спільну мову» з поодинокими людьми чи клубами, а цілі «спільної мови» нам, українцям, у світі дуже бракує. На базі, улюбленого заняття, — зможемо добути також нових приятелів серед не-українців, що і нам особисто і нашій справі взагалі принесло б тільки користь.

Потреба й життєздатність такого об'єднання, в першу чергу для піднесення технічного й мистецького рівня фото- і кіноспорту, доказана досвідом минулих років в країно, де «Українське Фотографічне Товариство» (УФОТО) у Львові, не лише об'єднувало фото- і кіноаматорів, але й улаштовувало періодичні фотографічні виставки та конкурси і видавало відомий у країні місячний журнал «Світло й Тінь», що своїми публікаціями визначили мистецтво фото- і кіно, підносило постійно технічний і мистецький рівень цієї штуки серед широкого загалу. УФОТО уряджувало для своїх членів курси і удержувало добре устатковану фотолaboratorію у будинку Муз. Інст. ім. Лисенка, де й містилася домівка УФОТО, що була одним з крайніх у Львові міст зустрічі для членів і запрошених гостей, від професора університету аж до учня гімназії, що зв'язали спільним, улюбленим заняттям, провадили присмисно й корисно час на товариській гутірці і дискусіях чи рефератах, ілюстраціях власними фотографіями чи фільмами. Багато з буйних членів УФОТО живуть тепер у цій країні. Членом УФОТО й співредактором «Світла й Тіні» (кінематографічної секції) був і редактор цієї сторінки. Вони напевно продовжують займатися фотографічним та кіновим мистецтвом. Вони були теж першими, що два роки тому намагалися рушити з місця справу зорганізування аматорів в об'єднання (д-р Дімоховський — 1950, мгр. Ярослав Бакочин — 1952), однак ці намагання не увінчалися успіхом, головню з технічних причин.

Користаючись з можливості видавання цієї сторінки, — звертаючись до всіх, кому дорогою є справа фото- і кіномистецтва, особливо до буйних членів УФОТО, відгукніться на наш заклик, висловити свою думку та дати свої пропозиції і проєкти як теж і конкретні плани, щодо можливостей нашої організації. На терені метрополітної округи (Нью-Йорк і околиці) ця справа була вже обговорювана з Літературно-Мистецьким Клубом, де фото- і кіноаматори могли б мати свою секцію; як виглядала б справа в інших наших великих осередках — про це могли б сказати зацікавлені особи на місцях. Просимо отже, подавати інформації та конкретні пропозиції в цій справі.

Звертаємо теж до всіх аматорів з пропозицією взяти активну участь у співредагуванні нашої сторінки, надсилаючи статті на актуальні теми, які були б цікаві для широкого загалу наших читачів. Дуже пожеланими були б теж статті на тему фото- і кіноестетики й мистецьких норм. Далі просимо писати статті з власного досвіду у ділянці найновішої техніки у фото й кіно, як колір, стереотипна фотографія й кінематографія (3D), звук у кінематографії, поради початку юним аматорам тощо. Спільними силами і зорганізованою метою, кожний з нас індивідуально та всі разом, добитись крайніх успіхів у цій інтересній ділянці.

Від відгуку можливо найширших кіно наших аматорів залежатиме доля об'єднання, а від співпраці з редакцією початківцям та утримати високий рівень української фотографії й кінематографії так під технічним, як і під мистецьким оглядами.

Від відгуку можливо найширших кіно наших аматорів залежатиме доля об'єднання, а від співпраці з редакцією початківцям та утримати високий рівень української фотографії й кінематографії так під технічним, як і під мистецьким оглядами.

Від відгуку можливо найширших кіно наших аматорів залежатиме доля об'єднання, а від співпраці з редакцією початківцям та утримати високий рівень української фотографії й кінематографії так під технічним, як і під мистецьким оглядами.

Від відгуку можливо найширших кіно наших аматорів залежатиме доля об'єднання, а від співпраці з редакцією початківцям та утримати високий рівень української фотографії й кінематографії так під технічним, як і під мистецьким оглядами.

Користаймо з нагоди!

Ніде в світі фото- і кіноаматори не мають змоги користатися з так багатого джерела інформації, як фотоапарати й фільми. Ми маємо змогу придбати найкращу апаратуру без якихось обмежень. Можемо користатися з найновіших досягнень фото- і кіно техніки, а саме з найкращих фотоматеріалів для фотографування й фільмів. До наших послуг найновіші матеріали і прецизні випрошені методи для кольорового фотографування й кінематографії. Майже кожний з нас має можливість, за допомогою якого доскоду може шукати за мотивами для цього гарного й пожиткового заняття. Особливо працюючи молоді маси змогу купувати приладдя й матеріали для фото й кіно спорту, тому, що мас гроші, є гроші, а при тому ціна на фільми й матеріали є відносно низькою і не обтяжує надмірно навіть найнижчого бюджету. Крім того, в середовищі, в якому фото- і кіноспорт є в найближчих межах розвинені, можемо користатися з десятків спеціальних журналів, призначених для фото- і кіноаматорів. В кожній найменшій заквітці ЗДА маємо можливість відвідати виставки й фільмові покази місцевих фото- і кінолюбників. Можемо бути членами клубів, і брати в них активну участь, а при тому користатися з досвіду їхніх членів і підтримкою до вищої рівня. В найкращому часі можемо стати членами Об'єднання фото- і кіноаматорів українців і провадити шляхетне змагання з іншими такими об'єднаннями. Одним словом, маємо ідеальні обставини плекати й розвивати наші сили в цій прегарній ділянці.

Та не зважаючи на ці ідеальні обставини, ми якось залишилися поза ділянкою, де тисячі наших людей у ЗДА фотографують і фільмують. Особливо серед молоді мало хто не займається цим спортом. Разу-

раз маємо нагоду спостерігати як багато наших людей мають фото- і кіноапарати. Особливо на великих збірних прогулянках, на звітках й зустрічах.

А все так, оглядаючи в різних публікаціях фотографії чи фільми з життя українців в Америці, ми такі мало знаходимо добрих чи неперевершених праць. Очевидно, що причини цього є в те, що багато з наших аматорів все це є по-чужаками. Вони не мають досвідку й задоволеності себе кожним вислідом, який можуть одержати.

Багато чинників спричиняється до того, щоб підняти загальний рівень у фото- і кіноділянці. Першою річчю по купити апарату є простудіювати всю проблему з технічного боку, — навчитися обходитися з апаратурою й познайомитися з матеріалами, яких прийдесть використати. Другим кроком є читання відповідної літератури і оглядання праць досвідчених аматорів. При цьому треба старатися одержати такі висліди, які вони, а при невдачі завдати собі трudu знайти причину невдачі. На найкращим способом, відомим дотепер, є обов'язково належати до об'єднання чи клубу фото- і кінолюбників, де можна було б оглядати праці досвідчених членів і дістати від них потрібні вказівки та поради. Це діється на схожих, або спеціально для цієї цілі улаштованих рефератах і показах.

Конечність організування Об'єднання в широкому розумінні, а поодинокі фото- і кінолюбники в поодинокі місцевостях серед українців в ЗДА, є очевидною, коли маємо на увазі піднесення загального рівня нашої фотографії й кінематографії. Лише в той спосіб зможемо вповні використати всі можливі обставини у тій ділянці, що іх для нас наш побут у цій і під цим оглядом благословенній країні.

Ігор Сорочко,
6 секр. УФОТО

Пентапризма

Безкінечні дискусії провадились вже давно і провадяться й тепер на тему: «Якою повинна бути ідеальна фотокамера?» — Відповіді на це питання в часах, коли нормальним уважався серед аматорів формат 13x18 см, що в цілості становить приблизно 5x7, було не так легко. Якби ми мали зараз камеру, що давала б зменшення формату, беручи під увагу неможливість маневрування такою важкою камерою, одніали б основні елементи залишки таким як попередню. Так прийшла ера камери формату 9x12, яка тривала довгі роки, як це перед першою світовою війною і по тієї війни. Фотографія почала виходити із студії і нею почали займатися пораз ширш кола аматорів. Вимога зменшення апарату, щоб можна було його забирали із собою і на прогулянки, і в гори, привела в далішому, на світ, як стандартний формат 6x9, що показався дуже вигідним і домінував довгі роки. Але основні елементи побудови такого апарату залишалися далі такі самі, хіба що скляні платівки замінені фільмом. І хоча як вигідний показався фільм, все ж таки він виявився з собою однією з некоротких частин життя, і правильний уміщення в форматі.

Починається предвжезна ера фільмової камери, де матику заступлено призматичним або раковинним візором, як через свою нечіткість відбивали цілковито або у дуже великій мірі можливість композиції образу. Його некоротка частина, як і правильний уміщення, не попустило за собою незчисленні маси негострих, але компонованих і дуже часто, з побирання головними чи ногами фотографів, які часто зустрічались у наших альбомах. Та, з другого боку, вигода користування такою камерою спонукувала до небувалих розмірів фотографії. І цей спорт охопив найширші круги аматорів. Цей низький рівень фотографічного мистецтва, який був у нас, був викликаний браком матеріального скла в апаратурі, на якому образ можна піддавати критичному огляданню. Ця «туфта» за матікою» спонукала шукати нових доріг і розв'язок для конструкторів апаратів. Широ-

ка публіка ніяким способом не хотіла вже прийняти назад великого формату камери, але виняла основних поліпшень на камерах малого формату.

Дальший розвиток пішов двома шляхами: 1.) Випроштовано камеру мініатюрного формату (Ляйка і інші подоби), які не впровадили в масову камеру, а залишилися в апаратурі, але зате впровадили в оптичний візор, що працював з найвищою докладністю, як рівно як впровадили злучення з оптикою далі, що давало можливість одержувати абсолютну гостроту рисунків фотографічного образу, бо такої докладності востантій не було потрібного для пізнання побудови образу на папір.

2.) Випроштовано дзеркальну камеру малого формату (Роліафлекс, Контафлекс, Екзакта і ін.). Перший тип камери (Ляйка і ін.) давав аматорам в руки незвичайно зручний інструмент для швидкого фотографування з максимальною точністю, і це потягнуло за собою небувалий розвиток репортажної та спотадковий фотографії. І в руках високі класи фотографії спричинили до піднесення рівня й мистецької фотографії. Однак брак матового скла в тих апаратах і візор, що заступає його, своїм малим форматом, все ж таки не давав змоги оглядати фотографований образ у його повному форматі, а тим самим не давав можливості або дуже утруднював композицію і мистецьке оцінювання образу при зніманні.

Другий тип камери (Роліафлекс і ін.) був далішим кроком вперед у розвитку «дзеркальної камери». Образ можна було оглядати на матівці, його компоновати, оцінювати, наставляти на бажану гостроту і т. д. Цей поворот матівки дав поштовх до незвичайного розвитку мистецької фотографії. Всі найкращі фотографічні образи останніх десятиліть були у перерахунок найбільш розблені дзеркальним типом апарату. Образ не був відвернений дотори назад, як в камерах з матівкою, а зображення було вільно перевернуто праві і ліва сторона образу, все ж таки не давало змогу докладно й дбайливо композиції. Цей тип камери зближався дуже до типу «дзеркальної камери» і був це поліпшенням тим, що два об'єкти (як у Ро-

ку» відкрито вже давно. Я хочу лише сказати, що фотографія й кіно, як зазнав я це на власному досвіді, виробляють у фото- чи кіноаматора почуття краси та композиції і дають йому присмислість, зближену, мабуть, з тою, якої дізнає художник.

Одна завзята аматорка сказала: «Я радію, коли довідуюсь, що ще один українець придбав собі фото- чи кіноапарат. Повинно бути якийсь великий український, бо це тільки показник нашого матеріального, але й духовного росту». — І вона має рацію.

Але фотографія вимагає вміння, практики, і кожному з нас відомо, що може бути знімка і «знімка». На мою думку, аматор повинен змагатися визволитися із того, щоб в його альбомі не було знімок, які «вдаються» і які не вдаються. А «вдаються» нам чи «не вдаються» знімки чи фільми лише тому, що ми не певні

Магнетичне озвучування фільмів

Найбільшим недомогам аматорського фільму є відсутність звуку. І це було й довго буде найбільшою болячкою у проблемі аматорського фільмування. Всі способи для одержання звуку поза, очевидно, нормальним оптичним звуком, що був недоступний для аматорів в першу чергу із-за величезних коштів і експериментальних процесів, не давали задовільних результатів, головню тому, що звук, як радше звуковий запис, не були органічно зв'язані з фільмом. Звук виходив не із звукової доріжки на самому фільмі, але з віддаленого відомого доріжки, чи то на фонографічному кружку, чи на окремій тасмі. Це вимагало величезних витрат на проєкти, аби поставити проєкти, що йшли машини і знаходились дуже некорисно при одержанні звуку з рухом фільму. Ідеальним залишався одиноким оптично записаний звук, а це викликало потребу мати об'єкт апарату, яка відносно багато коштувала. Далі, як відомо, для запису звуку треба було вживати спеціального світлозлучного фільму, який треба було так само пролягти як і образ. Відтак належало виготовити копію образу на ще одному, вже позитивному фільмі і аж на цій копії образу акустично записувати звук. Якби ж, коштів було б надто велико для аматора, і заздалегідь оправдували себе в т. зв. «звуковому фільмі» або «півпрофесійній продукції», де частину коштів міг

зв'язати і ін.), з яких один служив для вивчення а другим для самого знімання образу, зазначено одним об'єктивом (Гравітек, Екзакта і ін.), який виконував обидві функції, і це улаштування спричинилося до зменшення величини камери, а при тому давало змогу вимінювати об'єктиви, що при двоох дзеркальних камерах було неможливим.

І так ми зблизилися до «ідеального» типу камери — однокілі дзеркальної камери. Цей тип камери задовольняв всім вимогам, що іх ставимо тепер до ідеальної камери: 1. можливість оглядати образ на матівці, 2. можливість вимінювати об'єктиви, без потреби уживання додаткових візорів для кожного поодинокого об'єкту, 3. можливість уживати фільми, а не скляні платівки, 4. усунення парадоксу, 5. зручність камери до мінімуму об'єкту камери, 6. оглядання образу з висоти, 7. оглядання на матівці неперевернений дотори назад, 8. оглядання на матівці невідвернений правую і лівую сторону образу.

До недавнього часу всі дзеркальні камери, як ми вже зазначили, задовольняли ці вимоги, за винятком того, що образ на матівці треба було оглядати з висоти погляду, що давало в результаті випадковий ефект т. зв. «жаркої» перспективи, і образ на матівці був відвернений правую і лівую сторону, що вимагало при композиції образу постійного улаштування цього фактора. Та в останньому часі і ці дві ваді вдалося конструкторам цілковито усунути впровадженням на місце матівки т. зв. пентапризму.

Це є п'ятигранна призма, яка має дві робочі площі з яких одна заматована і служить як матівка, а решта виконують функцію відвернення образу в той спосіб, щоб у висліді до нашого ока дійшов реальний, не відвернений образ фотографованого об'єкту. Крім того, збірюючи з висоти ока образ побачується в два-три рази, а це при форматі в мініатюрних камерах, що становить заздалегідь 24x36 мм, є дуже потрібним. Такі типи камер продукують в останньому часі багато великих фірм і на ринку ми маємо вже багато моделей таких камер: Контакс, «С», «Д», Пентакон, Екзакта, «УС», Роліафлекс, і в останніх днях — Контафлекс.

Уважаємо камери того типу за «ідеальні» під кожним оглядом і на цьому місці звертаємо увагу на них наших читачів. — По появи цих камер, до дискусії на тему «ідеальної камери» залишається ще лише одна вимога: збудувати в камеру автоматичну систему світлової експозиції, що давала б можливість озвучувати старі німі фільми, — всі бачили як закручені із швидкістю 16 об'єктивів на секунду. Треба тільки на них наложити звукову доріжку, яка то операція коштує 2,5 цента від фута. Та мало ще я того. Про-

себе в даному випадку і робимо «як вдається». — Є аматори старші, досвідчені, які мають за собою багаторічний досвід, — і є початківці, які ставлять перші кроки і потребують поради, щоб зрозуміти парадигму «неудачи» знімок, не розчарувалися.

Тому, на мою думку, всі українці фото- і кіноаматори ньюйоркської метрополії, а то й цілого краю, повинні зорганізувати клуб фотоматерів, де б збирались разом без різниці віку й умовності та обмінювались досвідом. Там досвідчені аматори могли б давати час від часу відповіді. Там могли б бути виставлені кращі зразки фотографії, могли б бути висвітлювані фільми, уряджували конкурси на кращі досягнення в ділянці фотографії чи кіно.

Я належу до, може, наймолодших (не віком) фотоматерів і думаю, що в такому клубі зміг би багато нав-

продукції-аматор дістати на Зад. Теж дуже великим недомогам оптичного звуку в аматорській практиці було й те, що при записуванні звуку треба було мати ідеальні акустичні обставини, бо кожна поправка вимагала переорбін запису звуку, а значить і додаткових обставин могли дозволити собі тільки професійні студії. В останньому часі, вправді, вдалося конструкторам кіноапаратів значно об'єктивні кошти звуку на фільм. Випущено на ринок цілий ряд апаратів, що різноманітно на одній й тому самому фільмі записували і образ і звук. Запис був дуже добрий і задовільний, однак вимагав великої дбайливості при записуванні звуку і при зніманні образу. Во, відомо, що запис звуку пролягав на звуковій доріжці приблизно на 27 образочків наперед перед образом, і, наприклад, вимовлене слово на образі не йде паралельно з тим самим словом, записаним на звуковій доріжці. Це тому, що фільм приймає на себе запис образу в той спосіб, що задержується на частинку секунди, а потім просувається на довжину одного образочка, знову задержується і т. д. У висліді це дає певний каскадний рух фільму в тому місці, де записується образ. Для одержання звуку, однак, потрібно планувати рух фільму в тому місці, де записується образ, і переставляти цілу систему зчлених фільмів, улаштувати фільм у відповідній звуковій доріжці, що дає дуже дозволити, щоб мати задовільний вислід. Тому належить уважно встановити час навішування.

Ця різниця між положенням образу і звуку на фільмі має дуже велику невгоду в системі, якою різноманітно записується образ і звук на тому самому фільмі. Коли приходиться монтувати фільм, то ми втисаємо його в тому місці, де нам потрібно, і переставляємо цілу систему зчлених фільмів, улаштувати фільм у відповідній звуковій доріжці, що дає дуже дозволити, щоб мати задовільний вислід. Тому належить уважно встановити час навішування.

Але цього не можна уникнути, коли ми хочемо ідеально змонтувати при змонтуванні і звуку, т. зв. кадр із серії сцен. Цей дефект і невгода цієї системи, тобто одностороннього записування звуку і образу на тому ж самому фільмі, давала особливу відчуття при огляданні останніх фільмів Кінохронік «СМА-Фільм», які були виготовлені саме цією системою. Насамості сказавши, що я про те, що виготовлення фільму із оптичним записом звуку вимагало дуже дбайливої хемічної обробки і особливих машин, а це очевидно лежить поза можливостями пересічного аматора. Тому з усіх позитивних причин майже всі аматори-фільмовики не могли користатися із благ звуку на фільмі, але бачили вийти з вулики за звуком на своїх фільмах.

Така майже безнадійна ситуація тривала до 1953 року. Однак в цьому році стався великий перелом. У фаворі пресі вийшли вістки, що фірма RCA, а за нею і Белл-Гелл випускає на ринок проєктори 16 мм фільму, з поміччю яких можна магнетичним способом давати звук, тобто записувати голос і музику на особній, наложений на фільмі т. зв. магнетичній доріжці і, награвши музику чи голос за поміччю мікрофону, — негайно, без ніякої лабораторної обробки, одержати перфектну репродукцію запису через проєктор. Проще сказати, це той самий спосіб, як відомий записує звук т. зв. «тейп-рекорд», що в тому часі був вже відомий і масово продукуюваний. Мало того, записаний звук, при невадковому записанні, можна було змазати і відразу ж зробити свіжий, поправлений, запис. Це можна повторювати незчисленну кількість разів. До того ж, продуценти обіцяли у проспектах, що запис звуку можна робити на об'єкт уживання в кіно, а не тільки в студії, як це було в попередній часі.

Всім приямним на згаданому вище стало ясно, що від цієї хвилини магнетичне записування звуку на 16 мм фільмі ввійшло в нову, технічно досконалу еру, де дає певність, що ця новітня методика відкриває нові можливості розвитку 16 мм фільму не лише для аматорів фільмування, але і записує всіх поважних і досвідчених аматорів фільмування у можливість продуцентів фільмів, призначених для «звукового» ринку, — тобто для потреб поза величезними кінематографіями, де висвітлюються 35 мм фільми, тобто для потреб шкіл, церков, клубів, товариств, бізнесових компаній і т. д. Тому я не дивно, що майже всі прийняти, в тому числі й аматори цих рядів, зробили негайно замовлення на такий проєктор у фірми Белл і Гелл, і діставши в руки можливість дати своїм фільмам звук, що при дбайливій праці і старанності дає досвід не уступає в нічому звуку на професійних кінофільмах.

В наступних статтях у нашій сторінці будемо інформувати читачів з нашими оглядами на цьому полі, а також ділитися набутим досвідом, а коли б попустили нам в недоводому часі зорганізувати Об'єднання фото- і кіноаматорів, що можна буде і продемонструвати вже і деякі досвідчені члени Об'єднання. Запрошуємо на цьому місці всіх кіноаматорів, що працюють вже методом магнетичного звуку, до співпраці.

Зрештою — організування клубу фото- і кіноаматорів — не нова ідея, бо такі клуби чи гуртки вже існують по деяких наших осередках. Однак я маю на думці такий клуб чи об'єднання, щоб до нього належали всі українці, які цікавилися цією справою, і мені здається, що такий клуб на терені ньюйоркської метрополії дав би почин до зорганізування об'єднання українських фото- і кіноаматорів на терені цілої Америки.

М. Твердовський

Добра новина для власників німів 8 і 16 мм. проєкторів

У фаворі пресі попливла повідомлення про те, що фірма «Свісонік Ко» в Нью-Йорку випускає на ринок адаптер, з поміччю якого можна кожний німий проєктор для 8 чи 16 мм, перетворити в звуковий, одержавши з магнетичним записом звуку. Апарат складається з самого адаптера, окремого змичувача з мікрофоном і окремого голосника.

Адаптер вмонтовується на німий проєктор поміж податочним фільм роліком і механізмом, що транспортує фільм. Змичувач і голосник уміщуються поруч проєктора. Ціна апарату 199 дол. Новинкою є те, що коли аматор с, крім німого проєктора, власником теж будь-якого звичайного тасового записувача звуку, то потребує набути тільки самий адаптер, а фірма подарить йому, як використати цей «тейп-рекорд», —

приміюючи його змичувач, мікрофон і голосник. Належить у тому випадку подати фірмі марку поодинокого записувача на магнетичну тасу, щоб одержати всі потрібні вказівки для аплукування з адаптером. У такому випадку сам адаптер коштує тільки 99 долларів. Належить теж подати, купуючи цей адаптер, марку поодинокого німого проєктора. Це була б дуже добра розв'язка для тих кіноаматорів, що не можуть набути окремого магнетичного проєктора, який коштує значно дорожче. Для тих, що мають вже і «тейп-рекорд», а знаємо, що багато кіноаматорів такий апарат посядають, набути адаптера за таку низьку ціну є дуже вигідним. Замітним є й те, що з адаптера можуть користатися й ті, що працюють 16 мм фільмом, як теж і ті, що уживають 8 мм фільму.

Магнетичний звук для 8 мм. фільму

Можливість записування звуку на магнетичній доріжці була в останньому часі одобрена теж і кіноаматорами, що уживають 8 мм фільму. Фірма «Кальвін Ко» в Канзас Сіті, у стеї Мічигану, випустила на ринок перший проєктор, призначений для 8 мм фільму. Апарат вперше був продемонстрований на Фотографічній виставці в Нью-Йорку минулого року. Фірма відомо, дотепер збудувала незвичайно дешевих звукових апаратів для 16 мм, з оптичною звуковою доріжкою. Новий магнетичний проєктор відзначається дуже старанною будовою і дає дуже репродукцію записаного на магнетичній доріжці звуку. Звукова магнетична доріжка пролягає бережком фільму, що міститься на самому краю по стороні перфорції. — Ширини доріжки 25 тисячків (25 міль). Це дає дуже дозволити, щоб мати задовільний вислід. Тому належить уважно встановити час навішування.

Не забуваймо, що для правильного встановлення часу навішування для кодового фільму належить і те, чи об'єкт знаходиться в соб'єкті-колірній, чи світлі-колірній. — При перевазі на об'єкті темних кольорів належить відкрити прислону на пів ступня, при світлх кольорах належить закрити прислону на пів ступня. Цю поправку на половину прислони вправо чи вліво належить улаштувати по попередньому встановленню нормального часу навішування.

Модуляцію образу при кольорових працях одержуємо відкриваючи поодинокі кольори, а в темній частині зменшуючи їхній масштаб, як це діється у чорно-білій фотографії. Тому не потребуємо бічного і поличного освітлення об'єкту при його фотографуванні в кольорах. Найважливіше освітлення для кольорових праць є повне фронтальне освітлення об'єкту. При кодових працях належить завжди уникати глибких тіней на об'єкті, що постоить саме при бічному освітленні. Якщо не можемо уникнути глибкої тіні на об'єкті, тоді треба відкрити прислону на половину або цілий ступінь.

При зніманні в кольорах краще, як і складаються на поличному в лобового голубого неба, і темної частини на землі, — зустрічаємо майже всі кольори, належить встановити правильний час навішування для зелені. Небо, навіть дещо пересвітлене, буде синім, хоч і помітно яскравішим. Однак недовисвітлена зеленя вийде на образі майже чорною, а це знищить цілковитий ефект красивду.

Якщо робимо знімання над поверхнею моря, тоді маємо до діла із ясними кольорами: голубим небом, сіро-голубою водою та й в додатку це з відмінним від нього світлом. Тому належить вважати цей мотив за дуже яскравий і прикрітити відслону на один ступінь. Це саме відноситься й до краєвидів в високих горах з «нігом».

Квіти в квіткових належить знімати близьким планом. Значно кращий ефект дає одна-дві квітці з близького пляну, як тисячі квітів з далекого пляну. При зніманні з близького пляну належить відкрити заслону об'єктиву на пів ступня від нормального. Теж треба дати погостре навішування об'єкту. Негострі близькі, пляни не мають ніякого ефекту.

Для кольорової фотографії не вживається ніяких кольорових фільмів, як при чорно-білому зніманні. Тому не забуваймо знати чи викрити фільм, який закладаємо до камери кольоровий фільм. Кольоровий фільм знищить цілковито рівновагу (баланс) у кольорах.

При зніманні при штучному світлі кольорових об'єктів належить не забувати, що пересування лямпи на два рази більше віддалення від об'єкту вимагає в чотири рази довшого навішування, бо сила світла лямпи змінюється у квадратному відношенні до зміни віддалення. Проще сказати, часто забувають фільмів, що зміняють віддалення апарату від об'єкту, маючи прикріплену лямпу з апарату лямпи. Результат — недобілені кадри. Це теж стосується і до чорно-білого знімання.

Рік I. «ФОТО-КИНО АМАТЕУР»

Сторінка для аматорів фотографії і кінематографії

Редагує: Софрон Федів, ACL

«THE PHOTO-CINE AMATEUR»

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

ПОТРЕБНО 2 мужч. до прода-
жі, знайомих на цілий світ "Elect-
rolux" машини до килимів, які
не треба випрошувати. Ко-
нечне авто. В справі умови те-
лефонувати до Mr. Stenger,
Plainfield 4-0080 (N.J.)

SINK MAN — першокласний
з повним досвідом фахівця —
заряд над продукцією компет-
ного виробу Formica tops.
NATIONAL VANITY CO.
Michigan Ave., off Route 22
Kenilworth, N. J.
UNionville 2-3617

ПРАЦЯ
HELP WANTED—FEMALE

ОПЕРАТОРКИ
Досвідчені на Lingerie for zig-
zag — top stitch — linker shir-
ter or Lace Runner.
Добра платія, стала праця.
Голоситесь:
DELMONTE LINGERIE
4145 Morris St., Jersey City, N.J.
or call HENDERSON 5-0826

КОСМЕТИЧКА
досвідчена у всіх ділянках сво-
го фаху. Висока платія. Закри-
то в понеділки.
Голоситесь:
PATRICIAN HAIR STYLIST
613 Metrick Ave., East Meadow
Phone Ivanhoe 6-9164

РОЗШУК

Дмитро Кочерга пошукує свого
сина **ІВАНА КОЧЕРГА**, років
28, який до 1945 р. перебував в
Німеччині, в Берліні. Хто знав
би де по ньому, прошу пода-
ти вістку на адресу:
DMYTRO KOCHERGA
520 E. 11 St., New York 9, N. Y.
U.S.A.

АННА СЛАВУТА пошукує сво-
ю сестру **Варвару ГОЛОД-
НЮК** з дому, зі села Стрижівка,
пов. Збарж. Одружена за Пет-
ром Криві. Перед першою вій-
ною мешкала в Нью-Йорку. Н. Дж.
Хто знав би про них або вона
сама, прошу з'ясувати на а-
дресу: **KOZMA SLAVUTA, P. O.**
Fisher Branch, Manitoba, Canada.

Пошукує за
ЗЕНОНОМ ЯВОРСЬКИМ,
сином Марії та Олександра,
із Городища.
Остання вістка в 1943 році із
Коломийської Гімназії. Пропу-
стили про себе, або хто б
знав про його долю, на адресу:
ROMAN LUCIW
753 Corinthian Avenue,
Philadelphia 30, Pa., U.S.A.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИХ
СПОСІБ...
КУПИТЕ СВОІ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕРІОД СЕРВІС!

III. З'їзд УНДС в ЗДА

Дня 8 травня ц. р. відбувся
у Нью-Йорку III З'їзд УНДС в
ЗДА, в якому прийняли участь
делегати УНДС з Нью-Йорку,
Філадельфії, Трентону, Нью-
Йорку, Джерзі Сіті та інших
близьких околиць. В листов-
ній та телеграфічній формі
надійшли привітання З'їздові,
а серед них від Пана Прези-
дента Української Народної
Республіки д-ра Степана Вит-
вицького та Високодостойної
Вдови, Пані Президентової
Марії Ливницької.

Також від інших визначних
осіб з цілого ЗДА надійшли
численні привітання, як та-
кож від споріднених УНДС-ів
з Німеччини, Франції, Авес-
рії, Англії, Канади, Аргентини,
далі — з Мінеаполісу,
Дітройта, Шікаго, Бостону.
З присутніх на З'їзді віта-
ли: п. ген. О. Загородський,
інж. Ів. Крамаренко від Сою-
зу Т-в Сприяння УНРАді, д-р

HELP WANTED—COUPLE

ПОДРУЖЖА в середній віці,
спання на місці, вел. прив. кім-
ната з ТВ і лавичкою. Варення
в модерні домів з різноманіт-
ними електро-автоматичними
приладами. Догляд над горо-
дом. Навіть пал і шofer з ла-
сенсом 75 тижнево. Мусить го-
ворити по-англійськи. Кликати
щодо від пон. до п'ятниці 9-5
P.M. Phone Garden City 7-0561
Mrs. Florio or M 19 A, Room 830,
11 W. 42nd St., New York City.

НА ПРОДАЖ
FOR SALE

МАШИНКА НА ПРОДАЖ
REMINGTON PORTABLE
(столова) 50 доларів.
Адреса:
A. BILETZKY
213 Jacoby Street
Norristown, Pa.

НА ПРОДАЖ
М'ЯСАРНЯ
при 1-й Еве в Нью-Йорку,
долина міста.
Ціна надзвичайно низька.
Тел.: OREGON 4-9323

ВУДИНИЧІ

Для старших людей, що не пере-
носять холодного клімату, чудо-
ва нагода поселитися на Фло-
риді та прожити довшого віку.
Мало в Маямі в місці площі і бу-
дують 10 домів по уміркованій ці-
ні. Хочу, щоб поселилися свої
люди. Голоситесь:
S. PROSYK
2971 Rird Avenue
Coconut Grove, Miami, Fla.

МАЯКИ НЕБЕС

(Закінчення зі стор. 2)

виявилися маяками небес.
Таким чином ми довідали-
ся, що мряковина (дуже не-
властива назва) — це "Чу-
мацькі шляхи", розкриті
щедро рукою Творця по
підприємству. Іх у всесві-
ті стільки, скільки зір у Мо-
лочній Дорозі. Найближча
до нас — мряковина Андром-
еди — віддалена на 500 ти-
сяч світлових років! Великі
американські рефрактори до-
зволяють обсервувати Чу-
мацькі Шляхи, віддалені від
нас на 500 мільйонів світло-
вих років (обсерваторія на
Монтвільсон) — і це впа-
терю далі — великим оком
Паломарського Інституту.

Повернімося до думок на-
давших світ за твориво скін-
чене. Для Данте, цього ге-
ніального інтерпретатора фі-
лософії на переломі епох —
світ с, висловлюючись ново-
часно — Риманівською мно-
жинністю, в якій геометрія
простору має кривину, по-
значену діями божествен-
них сил, що виходять з Міс-
тичної Троянди. Але вже
Микола Кузанус — в поло-
вині XV століття — вчить
про безконечність всесвіту.
Він застосував до своїх мір-
кувань множинність Евкліда,
для нього світ нескінченний,
безмірний, виповнений ви-
ніченними речами.

Для тих Бог є поза простором і часом; для цих простір і час є у Бозі, що Сам є без-

конечністю. Для тих час і
скінченний (Святе Письмо
говорить, що по Страшнім
Суді перестане час існувати
— так, як і зачався шойно
зі сотворенням світу), для
цих нескінченний.

Що ж ми? Здається, що
Дантова гадка, перетворена,
очевидно, в горилли новітніх
міркувань і досліджень, пере-
має гадки матеріалістичної
школи.

Сьогодні ми є свідками, як
новітні астрономія зі своїми
сестричками: астрофізикою,
космологією й іншими, дозво-
ляє не лише хемі забачити
тасмачні атому, оповідаючи
їх про стан атомів в розжа-
рених глибинах зір, не лише
математиці переглядати свої
принципи, не лише фізиці
розширяти поле заінтересо-
вань, але переливається ши-
роким і глибоким струмом у
філософію і інші, здавалося
б далекі ділянки, рве їхні
береги — але і запліднює їх.
А на берегах всесвіту по-
думаймо зорі...

146 націоналістичних теро-
ристів Мау-Мав в британській
колонії Кенії вбито впродовж
останнього тижня, 15 ранено і
схоплено, а багато інших ареш-
товано. Ця безоглядна акція
ведеться після того, як Мау-
Мав відкинули ультимат при-
пинити терор.

Артуро Тосканіні,
який кілька днів тому, після
концерту симфонічної оркестри
в Нью-Йорку, заявив, що це його
остатній публічний виступ, —
вертається на постійне меш-
кання в Милані. Він має там
дім, в якому зберігаються чис-
ленні пам'ятки з його шістдеся-
тилітньої музичної кар'єри, що
мають нині велику вартість.
Тосканіні був довгі роки голо-
вним диригентом Миланської опери
Ля Скала, яка сподівалась,
що старенький мистецтво по-
годиться бути її музичним дора-
дником.

Подасмо до відома, що
оголошення величини і в-
та через 1 колонку вно-
ситься \$1.40. Проситись на-
лежити (відповідно до
величини огол.) пересла-
ти разом з текстом.
Адм. „Свободи“.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ
САМОХОД. МЕХАНІКІВ
І КУРСИ ІЗДИ
GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ІЗДИ АВТАМИ
Постарасмося для Вас про-
егамин Лайсенсу. Наші учні
дистають диплом. Помагаємо
в одержанні праці. Інструк-
ції в українській і англійській
мовах. КУРСИ ДЕННИ, ВЕ-
ЧІРНІ, НЕДІЛЬНІ. Інструк-
торія фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN
AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., бланк 10th St.
NEW YORK CITY

МАСТИК BEACH
3,500 — 6 кімнат, всі удогіднен-
ня, 4 площі, лавички, мортгедж,
\$5,000 інші добрі послоти.
Mercorella Brokerage Co.
197 Court St., Bklyn. — R. 3-2805
Голоситесь в медію до Mastic
Beach, L. I., at Cypress — Neigh-
borhood Roads.

Hartwick, N.Y. (Nr. Cooperstown)
Вдова мусить продати 1½ пов-
дім, 7 кімнат, мала столода, 1
акр на селі, піч, модерні удогі-
дл. бл. лодкування, рибеоловля, пла-
вання й інші.
Продаж зі стратою \$4,000.
Властитель 315 Oakland Ave.,
Maple Shade, New Jersey.
Merchantsville 8-5556

НІОДА КУЛЬТУРНА
ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ
ОВІНТИСЯ БЕЗ РІДНОГО
ШОДЕННІКА
Одиниці представник найкращих
швейцарських годинників „ОМЕГА“
в самому серці української громади
на півночі поручає найновіший мо-
дель „ОМЕГА АВТОМАТИК“ годин-
ник, що самий накручується.
Ціна від \$71.50 і вище.
Великий вибір гарних 14-карато-
вих вишив з золота і срібла на да-
рунки з різних нагод. Ми тиснемо
уже 39 років великою українською
клієнтелю не лише в Шікаго, але й
вислаємо по всій Америці на С. О.
Д. замовлення. Гарантуємо і звер-
тасмо гроші, якщо нема 100% задо-
волення. Догідні сплати без відсот-
ків. Говоримо по-українськи! При-
ходьте, телефонуйте, замовляйте
поштою:
M. J. HARRIS JEWELER,
1949 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.
Tel. Seelye 3-5753

МАШИНИ
до
ПИСАННЯ
Гербербер:
англійські, ціна \$25.00. Ма-
ло також нові і перероблені
українські машини Руху-
ковий машини. Об'єкти при-
няття.
ALL LANGUAGES
TYPEWRITER COMPANY
(119 W. 23rd St. (6-7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

RESTAURANTS

MARU'S — LADY OF THE LAKE
(20 miles from Philadelphia)
White Horse Pike, Atco, N. J.
Подасмо до відома українського громадянства, що ми відкрили
далеко від міського гамору, над розкішним озером **РЕСТОРАН-
BAR** із смачними європейськими стравами та найбагатшими
напитками. — Винаймаємо кімнати на літній відпочинок. На
весні бенкети, весілля, або приватні забави приймаємо замо-
влення на залу, яка поміщає 300 людей.
• Літньою порою кожної суботи і неділі танці.
Властителька **Марія Головата Козак**.

MISCELLANEOUS

НА ПРОДАЖ
РОБІТНА
ПАМ'ЯТНИКІВ
Кликати GR. 3-3830

SWEET ORR
КОМБІНЕЗОНИ
СИНІ, БЛІДІ в \$3.59
ПАККИ
TRIANGLE
182 Flatbush Avenue
3757 Fifth Avenue
222 Columbia Street
710 Grand Street
OPEN EVES.
ВІЛЬНЕ ПАРКУВАННЯ

ПРОДАЖ ЗІ СТРАТОЮ
\$150 КОЖНА.
26 круголень (Brunswick)
Покупец мусить переплатити.
Добрі умови.
Кликте сьогодні 325 Washington
St., Boro Hall, Brooklyn, N. Y.
— MA 4-9281

ОСЯГНІТЬ
Фінансову незалежність.
Приступіть до цього перспек-
тивного бізнесу. Пийте за ін-
формацією ціні і висоти прибу-
тку цього приємного бізнесу.
ANDES CHINCHILLA SALES
194 Route 17 — Paramus, N. J.
ORadell 8-6000

JOHNSON'S
BAKERY
OR 3-1529
ГАРНЕ
РІЗНОРОДНЕ
ПЕЧИВО
Всі печеться на місці з
найліпшого і вибраного
матеріалу.
ТОРТИ, ЧАСВІ ТІСТОЧКА
СТРЕДІЛІ (VORTEX)
Ви можете замовити
СВІЖІ ТОРТИ
просто з печі.
Солідна обслуга.
Говоримо по-українськи.
62 FIRST AVENUE
(Near 4th Street)
NEW YORK CITY

ВСТУПАЙТЕ В ЕЛЕМИ
У Я СІМІТ
REAL ESTATE
SEAFOOD, величезний дім-ра-
на в стил. 2-річ., 3 спальні, ви-
пателювана італійська, ос. кухня,
підвал, гараж, сітки, ratio. Па-
ноне огрівання. Першокласне
положення. Багато особливос-
тей. Знижена ціна до \$16,990.
38-89 Franklin Ave. Seaford, L. I.
Tel.: SU 1-0595

Литwyn & Litwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Шпіра і Чесна
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
9555-5 KESZ

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНІК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРОХОДЯТ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker
& Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

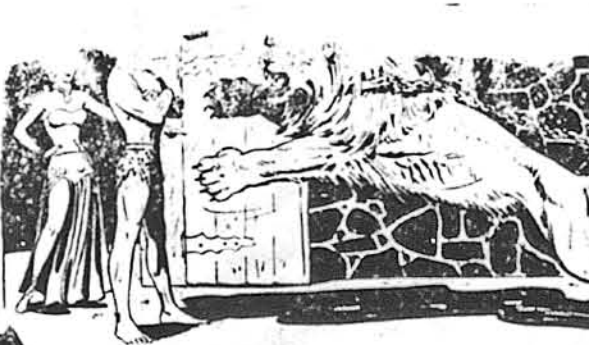
ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНІК
Занимається похороном
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦІ
Контрольована темпера-
тура. Модерна каплиця
до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2598

УВАГА! **НОВИНА!**
Вже продається нове видання книжки п. н.:
„КОЛИ ЩЕ ЗВІРІ ГОВОРИЛИ“
Це чудово ілюстровані казки І. Франка, Гарна мова, чіткий
друку, добрий папір, великий формат з ілюстрованою
обкладинкою.
Батьки! Закупіть цю книжку вже!
Чи для хлопця, чи дівчинки, — це казки для кожної дитини!
Ціна \$1.00
Замовлення і належність шліть до:
„HOWERLA“, 41 E. 7th St., New York 3, N. Y.

УВАГА! **УВАГА!**
СТАНЦІЯ Б-ВА КОЛ. ВОЯКІВ
І УКРАїнської ДІВІЗІЇ У.Н.А.
в НЬОУРКУ
— улаштує —
ВЕЛИКУ ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ
В СУБОТУ, ДНЯ 22. ТРАВНЯ 1954 Р.
В ЗАЛІ УКРАїнської ЦЕНТРАЛІ
при 180 Вільям вул. в Нью-Йорку
Початок о год. 8. веч. **Вступ \$1.**
До танців приграватиме оркестра п. Вал. Осередчука
в повному складі зі солістами на гавайській гітарі.
Рефрені співає: п. Р. ЛЕВИЦЬКИЙ.
Докід призначений на відновлення могил поглиблених во-
яків І УД УНА в Австрії.
Комітет.

ПОВІДОМЛЕННЯ:
Український Радіокомітет в Сиракузах повідомляє все грома-
дянство міста Сиракуз і околиць, що Український Радіо-
передачі в Сиракузах, які були надані на станції WHEN
на хвилі 620 кожної неділі, о год. 2-й полудні, пересунути
в літньому часі на год. 7-му вечора.
Рівночасно подається до відома, що з днем 16-го травня
ц. р. буде змінений порядок самої передачі, а саме:
год. 7-ма — до год. 7:30 — передача англійською мовою
год. 7:30 — до год. 8:00 — передача українською мовою
год. 8:00 — до год. 8:15 — передача для дітей і молоді
українською мовою.
Український Радіокомітет в Сиракузах.

Увага! Байон і околиця! Увага!
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД
УКРАЇНИ, 16-й ВІДДІЛ в БАЙОНІ, Н. ДЖ.
— влаштує —
в суботу, 22-го травня 1954 р.
В ЗАЛІ УКРАїнського НАРОДНОГО ДОМУ
33-35 Вест 19 вулиця, Байон, Н. Дж.
ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ
До танців приграватиме першорядна оркестра РОС ВІНЕРТ
у повному складі.
В часі забави до диспозиції Шановних Гостей кухні із
смачними та добрими перекусками.
Початок: 8. година вечора. Вступ: 1. долар.
УПРАВА.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.

ТАРЗАН, ч. 3280. Виклик усе ниння.